

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
27 ТРАВНЯ 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково-практичної конференції 27 травня 2020 року / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 129 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 3 від 12.05. 2020 р.).

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної
педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Берсенкова А.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗЗСО: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	89
Валявська З.В. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ПРОЯВІВ СЕКСИЗМУ В РЕКЛАМНІЙ ПРОДУКЦІЇ.....	91
Висоцька А.К. СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ.....	93
Галас Т.В. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ДО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	94
Голуб Д.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	96
Збаранська Д.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ДБСТ.....	98
Карпенко А.А. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗЗСО.....	99
Кулакова А.О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА ПІДЛІТКІВ З НЕПОВНИХ СІМЕЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	101
Редька М.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	104
Сіденко М.Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	106
Скакун Е.Ю. ГЕНДЕРНІ ТА СЕКСИСТСЬКІ СТЕРЕОТИПИ В РЕКЛАМІ: ВИЯВЛЕННЯ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ.....	108
Скляниченко М.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	110

часу, стрімко поширюється алкоголізм, наркоманія, протиправна та шахрайська діяльність у дитячому середовищі.

Активне дозвілля відіграє одну з найголовніших ролей у соціалізації та розвитку кожної особистості, а заклади позашкільної освіти - це місток, який дозволяє врахувати індивідуальні особливості та уподобання дитини, допомогти їй оволодіти тими знаннями, вміннями і навичками, які дозволять розширити світогляд, стати конкурентноздатними у дорослому світі. Також регулярні заняття у гуртках та секціях відкривають нові можливості для розвитку дитини, навчають її роботі в колективі, дисципліні та наполегливості.

Проблеми проведення дозвілля дітей вивчали як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, зокрема Н. Бабенко, О. Карпухіна, В. Лісовський, О. Мартиненко, В. Орлова, В. Скороходова, Л. Коган, В. Пічі, Н. Цимбалюк, Р. Яремкевич та інші.

В Україні існує багато форм організації та проведення дозвілля дітей, які є популярними вже багато десятиліть, або тільки набувають своєї популярності. Наприклад, спортивні секції з плавання, легкої атлетики, боксу, дзюдо, воркауту тощо; художньо-естетичні: малювання, вишивання, в'язання, валяння; літературні - читання, написання віршів, художніх творів; культурно-дозвіллеві - відвідування театрів, кінотеатрів, молодіжних парків відпочинку, туристичні походи, дискотеки, творчі вечори, концерти та ін. Також вагоме значення в організації дозвілля дітей мають дитячі та молодіжні громадські організації, які сприяють позитивній соціалізації особистості саме через активну дозвіллеву діяльність всередині або поза межами організації (великі суспільні заходи). Залучення дитини до громадського життя, волонтерської діяльності сприяє гармонійному розвитку особистості дитини та дозволяє розкривати лідерські та організаторські здібності, що є актуальним у наш час.

Отже, розвиток сфери дозвілля дітей дуже актуальна проблема сьогодення, яка потребує виваженої державної політики, уваги з боку влади, науковців, соціальних працівників та батьків. Оскільки це саме та широка й багатогранна сфера, яка дає можливість дітям та підліткам розширити свої можливості та підготуватися до дорослого життя.

Галас Т.В.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ДО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент О.М. Василенко

У зв'язку з розгортанням світових інтеграційних процесів, розширенням кола можливостей для прояву людиною соціальної активності, актуальною стає проблема підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи зі школярами з особливими потребами. Це зумовлюється зростанням у соціальній структурі

населення України значного числа осіб із ознаками обмеження життєдіяльності й недостатнім рівнем їх включення в соціальне середовище, особливо дітей молодшого шкільного віку. Оскільки у дітей 6-9 рр. інтенсивно формуються особисте ставлення до існуючих норм, саморегуляція своєї діяльності, поведінки, що забезпечують вибір соціально-значимого вчинку в ситуації альтернативи між особистими інтересами та інтересами інших. Об'єктивна потреба у розвитку соціальної взаємодії дітей з особливими потребами з іншими дітьми молодшого шкільного віку пояснюється зміною їхнього соціального статусу – учень школи, включення в суспільно-корисну колективну працю. І для адаптації такої дитини до мікросередовища необхідною є кваліфікована допомога соціальних працівників.

Основи вивчення процесу адаптації учнів молодшої школи з особливими потребами закладено в працях сучасних науковців, які розглядали проблему адаптації особистості в різноманітних аспектах: у соціокультурному та філософському (В. Верещагін, Ю. Ган, С. Кінелев, Л. Шпак); психологічному (О. Киричук, Г. Костюк); соціологічному (М. Алексеєва, О. Бодальов, Ю. Ган); у соціально-педагогічному (В. Костіна, С. Подмазін, Ю. Чернецька). Підготовку майбутніх соціальних працівників до адаптації учнів у закладах освіти представлено в роботах В.Костіної, Л. Сохань, Г. Нессен.

Науковці розглядають адаптацію як процес і результат пристосування до умов мікросередовища. Як цілісний процес для дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами адаптація містить: фізіологічні зміни (психічну реакцію, чутливість); психічний розвиток (здібності, потреби, увага); пізнавальні процеси (навчання, придбання знань, навичок, норм поведінки); активний вплив суб'єкта адаптації на себе самого та середовище (осмислення ситуації, цілеспрямована діяльність, тощо) (А. Фурман, Ю. Чернецька).

З метою збагачення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до адаптації дітей з особливими потребами молодшого шкільного віку було виокремлено форми та засоби доповнення лекційних і семінарських занять у ході вивчення дисциплін «Соціально-педагогічне консультування», «Технологія соціальної роботи». Проведено бесіди, дискусії, елементи тренінгу, орієнтовані на формування умінь і навичок у студентів до роботи з дітьми в умовах інклюзивної освіти.

Змістовне збагачення підготовки майбутнього соціального працівника до адаптації дітей з особливими потребами молодшого шкільного віку до мікросередовища було спрямовано на створення системи науково-методичного забезпечення оволодіння студентами знаннями та вміннями створення соціально-виховного мікросередовища в умовах інклюзії. У навчальні курси «Соціальної роботи в закладах освіти», «Соціально-правовий захист в закладах освіти» було включені питання, зміст яких спрямовано на педагогічне збагачення мікросередовища життєдіяльності дитини з особливими потребами, правових норм, видів форм, розробку заходів адаптації дітей у суспільстві. Бесіди, тренінгові заняття із застосуванням методів організації діяльності, постановка перспектив, створення ситуації успіху, цілепокладання дозволили

покращити студентам власну професійну траєкторію щодо організації соціальної роботи з дітьми з особливими потребами. Рольова гра «Соціальна адаптація дітей з особливими потребами» передбачала розкриття внутрішнього професійного потенціалу студентів завдяки обраним ролям (соціальний педагог, соціальний працівник, вихователь, методист, консультант, волонтер, психолог, юрист), які включені у процес соціальної підтримки дитини з особливими потребами. Робота в групі, яка побудована на принципі співробітництва, дозволила студентам на особистісному рівні зрозуміти форми, методи роботи з учнями молодших класів, підготувати їх до взаємодії з дітьми з особливими потребами.

Таким чином, розроблений комплекс методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх соціальних працівників включає сукупність форм і методів формування готовності фахівців до адаптації дітей з особливими потребами молодшого шкільного віку до мікросередовища.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Подальшого дослідження потребує розгляд підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з батьками учнів з особливими потребами.

Голуб Д.Ю.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент Н.Д. Кабусь

Сучасний світ наповнений швидким розвитком комп'ютерних технологій, яких стає з кожним днем більше. ІТ-процес стрімко розвивається, з'являються нові модернізовані гаджети, нові можливості для світової науки, а разом із ними віртуальні форми спілкування та дозвілля замінюють реальні й не завжди у позитивному аспекті, що може призвести до комп'ютерної адикції. Це безумовно має вплив на дітей як на категорію ризику, а особливо на період «кризи підліткового віку» (13-14 років), оскільки він характеризується перебудовою соціально-психологічних установок та тимчасовим порушенням емоційно-вольової сфери. Українські заклади загальної середньої освіти мають проводити профілактику явища комп'ютерної адикції серед підлітків, тому наше дослідження спрямоване на розробку програми соціально-педагогічної діяльності з профілактики комп'ютерної адикції старших підлітків за Державним стандартом соціальної послуги профілактики.

У нашому дослідженні під комплексною програмою соціально-педагогічної діяльності розуміємо систему пов'язаних між собою за соціально-педагогічним напрямом і змістом соціально-педагогічної роботи заходів, що реалізуються групою суб'єктів, які організовують співробітництво з індивідом чи соціальною групою в прогнозованих чи спонтанних умовах з метою